

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИКО-СОЦІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК

ПАНОРАМА ПОЛІТОЛОГІЧНИХ СТУДІЙ

НАУКОВИЙ ВІСНИК РДГУ

Випуск 10

Рівне – 2013

Панорама політологічних студій:
науковий вісник Рівненського державного гуманітарного університету. –
Рівне: РДГУ, 2013. – Вип. 10. – 270 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

1. **Бортніков В. І.** – д.політ.н., професор, завідувач кафедри політології Волинського національного університету імені Лесі Українки.
2. **Гон М. М.** – д.політ.н., професор, завідувач кафедри політичних наук Рівненського державного гуманітарного університету (головний редактор).
3. **Канцелярук Б. І.** – д.політ.н., головний науковий співробітник відділу трансатлантичних досліджень Інституту світової економіки і міжнародних відносин.
4. **Киридон А. М.** – д.і.н., професор кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики Київського міжнародного університету.
5. **Круглашов А. М.** – д.політ.н., професор, завідувач кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.
6. **Макаренко Є. А.** – д.політ.н., провідний науковий співробітник відділу трансатлантичних досліджень Інституту світової економіки і міжнародних відносин.
7. **Монолатій І. С.** – д.політ.н., професор кафедри політології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
8. **Постоловський Р. М.** – к.і.н., професор, завідувач кафедри всесвітньої історії, ректор Рівненського державного гуманітарного університету.
9. **Тихомирова Є. Б.** – д.політ.н., професор, завідувач кафедри міжнародної інформації Волинського національного університету імені Лесі Українки.
10. **Троян С. С.** – д.і.н., професор, завідувач кафедри зовнішньої політики і дипломатії Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ України.
11. **Шеретюк В. М.** – к.і.н., доцент, декан історико-соціологічного факультету Рівненського державного гуманітарного університету.
12. **Шугасва Л. М.** – д.філос.н., професор, завідувач кафедри філософії Рівненського державного гуманітарного університету.
13. **Юсків Б. М.** – д.політ.н., завідувач кафедри міжнародної інформації Рівненського інституту слов'янознавства Київського славістичного університету.

Друкуються за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету.
Протокол № 9 від 26 квітня 2013 р.

За редакцією д.політ.н., професора М. М. Гона

Науковий вісник «Панорама політологічних студій»
затверджений ВАК України науковим фаховим виданням з політичних наук
(постанова Президії ВАК України від 14 квітня 2010 р. № 1 – 05/3)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації:
Серія КВ №16166-4638 Р

У збірнику опубліковані статті з методології та філософії політики, актуальних проблем та історії міжнародних відносин, політичних процесів, а також дослідження в царинах етнополітології та етнодержавознавства.

Збірник адресований всім, хто цікавиться політичною наукою.

Адреса редакції: кафедра політичних наук, Рівненський державний гуманітарний університет,
вул. Остафова, 29, м. Рівне, 33027.

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ІСТОРІЯ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Павлюк М. В.	6	Критерії членства України в Європейському Союзі у контексті перспектив підписання Угоди про асоціацію
Горюнова Є. О.	15	Політика Європейського Союзу щодо центральноазіатських республік
Збрицька Л. Г.	21	Світові індекси демократії 2011–2012 років та місце в них Української Держави
Прокопець Л. С.	28	Зовнішня політика Болгарії на початку демократичної трансформації
Квятковська О. В.	36	Офіційна допомога як функціональний інструмент реалізації політики міжнародного розвитку
Грушко О. О.	46	Проблеми українсько-російських відносин в енергетичній сфері у відображенні якісних ЗМІ: політичні аспекти
Юрчак В. М.	55	Франко-американські відносини в контексті ліванської кризи

ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ І ПРОЦЕСИ

Бялоблоцький З.	63	Урядові кабінети в контексті фаз неконсолідованого російського напівпрезиденталізму (1991–2000 рр.)
Бурдяк В. І.	77	Вплив трансформації політичного режиму на соціальні та економічні реалії Болгарії
Малиновський В. Я.	86	Парламентські вибори 2007 та 2012 років в Україні: електоральні тренди та виклики
Ніколаєнко Н. О.	94	Основні джерела використання адміністративного ресурсу в Україні
Бортніков В. І., Мельник В. В.	100	Розгортання державотворчих процесів на Волині (кінець ХХ – початок ХХІ ст.)
Ярош Я. Б.	108	Передумови виникнення громадських об'єднань в Україні
Бусленко В. В.	114	Політичний компроміс між владою та опозицією в умовах переходу до демократії (на прикладі країн Вишеградської групи)
Бутирська І. В.	122	Політичні чинники соціальної відповідальності бізнесу в умовах

Ворчакова І. Є., Лісовський В. М.	131	глобалізації Загальні проблеми державного регулювання регіонального розвитку в Україні
Нагорняк Т. Л., Руденко А. Ф.	139	Політико-партійний ринок та маркетинг в Україні: етапи становлення та розвитку
Байрак С. О.	148	Місцеве самоврядування – основа розвитку демократичної держави
Баланюк Ю. С.	155	Діяльність міжвідомчих інституцій в Україні у сфері збереження культурної спадщини
Федорів Х. І.	161	Інституційні механізми реалізації політики пам'яті в Україні та Республіці Польща
Орловський В. К.	170	Опозиція як суб'єкт політичного процесу
Царенко О. О.	176	Політична культура як чинник впливу на політичну поведінку громадян

ПОЛІТИЧНА ФІЛОСОФІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ПОЛІТОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Юрійчук Є. П.	183	Електоральні та референдні легітимаційні процеси як складник світової політики: теоретико- концептуальні підходи дослідження
Федорчак Т. П.	194	Методологічні аспекти дослідження політичної трансформації в країнах ЦСЄ
Соловей А. М., Штерн В. Ю.	203	Політична концепція тоталітаризму Ханни Арендт
Максимець Б. В.	208	Проблема політико-ідеологічних розходжень між ЗП УГВР та ЗЧ ОУН у творчій спадщині Осипа Дяківа- «Горнового»
Валюх Л. І.	214	Інститут референдуму в теоріях демократії

ЕТНОПОЛІТОЛОГІЯ ТА ЕТНОДЕРЖАВОЗНАВСТВО

Гулай В. В.	221	Інституційно-процедурні механізми реалізації курсу ОУН(б) на встановлення тотального контролю над західноукраїнською етнополітичною спільнотою в умовах розгортання Другої світової війни
Лазарович М. В.	229	Проблема забезпечення прав національних меншин України на Всеукраїнському національному конгресі 1917 р.

Вавринюк А. А.	236	Післявоєнний польсько-український кордон і переселення українського населення з Польщі в 1944–1947 рр.
Козачук О. О.	247	Еволюція політики США щодо індіанців у 1776–1924 рр.
РЕЦЕНЗІЇ		
Парух В.	258	Роздуми над досвідом політичної участі «Своїх» і «Чужих» в імперії Габсбургів
Горюнова Є. О.	261	Роль України в європейській системі міжнародних відносин
Герасимчук Т. Ф.	264	Демократичний транзит: регіональний ракурс
Відомості про авторів	266	
Вимоги до оформлення статей	269	

ДЕМОКРАТИЧНИЙ ТРАНЗИТ: РЕГІОНАЛЬНИЙ РАКУРС

(Рец. : Бортніков В. І. Волинь в умовах демократичної трансформації (кінець ХХ – початок ХХІ століття): кол. моногр. / В. І. Бортніков, Н. Н. Коцан, Н. В. Павліха та ін.; за заг. ред. В. І. Бортнікова. – Луцьк : Східноєвропейський нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 656 с.)

Герасимчук Т. Ф. Демократический транзит: региональный ракурс.

Рецензия на коллективную монографию: Бортников В. И. Волинь в условиях демократической трансформации (конец ХХ – начало ХХІ века): колл. моногр. / В. И. Бортников, Н. Н. Коцан, Н. В. Павлиха и др.; под общ. ред. В. И. Бортникова. – Луцк : Восточноевропейский нац. ун-т им. Леси Украинки, 2012. – 656 с.

Gerasyanchuk T. F. Democratic transit: regional aspect.

In review the collective monograph "Volhynia in the democratic transformation (late ХХ – early ХХІ century)" (ed. by V. I. Bortnikov; Lutsk : Lesya Ukrainka East-European National University, 2012. – 656 p.) is analyzed.

Рецензоване дослідження зумовлене необхідністю осмислення ролі й місця Волині в умовах демократичної трансформації наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. в контексті тих суспільно-політичних й соціально-економічних трансформацій, які відбулися практично в усіх нових незалежних державах, що утворилися на уламках світової соціалістичної системи.

У сучасній українській політичній науці тема демократичної трансформації України загалом і Волині, зокрема, донині не знайшла належного висвітлення. Монографія «Волинь в умовах демократичної трансформації (кінець ХХ – початок ХХІ століття)» за загальною редакцією професора В. І. Бортнікова певною мірою заповнює цю прогалину.

Питання розбудови національних держав у контексті демократичних змін у Європі набуло особливої гостроти у зв'язку з кризою та розпадом соціалістичної системи. Україна, де проблеми державного будівництва повинні були вирішуватися водночас із становленням української нації, не стала винятком.

Автори ґрунтовно досліджують титульну проблему водночас у декількох площинах, які взаємодоповнюють одна одну, забезпечуючи її глибоке та комплексне вивчення. Монографія складається з двох частин. Перша з них присвячена теоретико-методологічним основам демократичного транзиту, суспільно-політичним перетворенням та становленню громадянського суспільства на Волині; друга – дослідженню інституційних змін у регіоні, особливостей соціально-економічного розвитку Волинської області в умовах ринкової трансформації та місця Волині у сфері міждержавних економічних відносин.

Праця вчених Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки є актуальним дослідженням теоретичних, соціокультурних та практично-політичних аспектів процесу демократичної трансформації на Волині наприкінці ХХ – початку ХХІ століття, які автори трактують у контексті загальнодержавних суспільно-політичних процесів в Україні та інших постсоціалістичних державах.

Поставивши собі за мету розкриття процесів демократичних і ринкових перетворень у Волинській області в період з кінця 1980-х років і до сьогодні, автори монографії прагнули показати хід суспільно-політичного процесу, діяльність влади в політичній, соціально-економічній та культурній сферах. Не залишилися поза увагою зміст і форми громадянської активності населення Волині. Значну увагу приділено висвітленню аспекту становлення в краю інститутів громадянського суспільства.

Автори слушно зауважують, що Волинь значно пізніше, в порівнянні з іншими регіонами України, стала на шлях індустріалізації, що не могло не позначитися на рівні її соціально-економічного розвитку, характері соціальних і господарських зв'язків, суспільній свідомості волинян, особливостях трансформаційних процесів. Думки авторів однотайні в тому, що власне історико-культурна спадщина, геополітичне становище Волині зумовили своєрідність процесу національного відродження в краю.

Це дослідження містить значну кількість документальних свідчень не лише про діяльність органів влади та політичні події, а й про участь волинян у розвитку краю та процесах демократичної трансформації. Праця розкриває важливі аспекти останньої в регіональному вимірі. А відтак без перебільшення можна стверджувати, що монографія не лише заслуговує на схвальну оцінку, а й спонукає до подальших досліджень проблеми демократичного транзиту як в інших регіонах України, так і в загальнодержавному масштабі.

На нашу думку, репрезентативність джерельної бази дозволяє повною мірою дослідити особливості демократичної трансформації Волині у визначених авторами хронологічних межах. Окрім широкого спектру використаних різного роду джерел та літератури, автори систематизували дані соціологічних досліджень та статистики у графіках, діаграмах і таблицях, що містяться як у тексті монографії, так і в додатках. Такий методологічний підхід є виправданим з огляду поєднання фактографії з аналітичністю та робить можливим вирішення поставлених у монографії завдань.

Рецензована монографія носить науковий характер, є ґрунтовною комплексною працею, яка відображає вагомі результати проведеного авторами наукового дослідження, становить, насамперед, фаховий міждисциплінарний інтерес і буде корисною політологам, соціологам, економістам, історикам, міжнародникам, культурологам, а також усім читачам, які цікавляться проблемами демократичної трансформації Української держави.

Наукове видання

ПАНОРАМА ПОЛІТОЛОГІЧНИХ СТУДІЙ

Науковий вісник РДГУ

Випуск 10

Підписано до друку 26.04.2013 р.
Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 21,04. Замовлення №142/1. Наклад 300.

Віддруковано засобами різнографічного друку
ПП Самборський І.О.
33028, м. Рівне, вул. Толстого, 3
тел.: 0362-22-41-20

П–16 Панорама політологічних студій: науковий вісник
Рівненського державного гуманітарного університету. – Рівне:
РДГУ, 2013. – Вип. 10. – 270 с.

УДК 32
ББК 66.0